

GRAU EN INFERMERIA

28334 - GÈNERE, IGUALTAT I SALUT

Informació general

- Tipus d'assignatura : Obligatòria
- Coordinador : Carolina Chabrera Sanz
- Curs: Tercer
- Trimestre: Segon
- Crèdits: 4
- Professorat:
 - Carme Planas Campmany <cplanas@tecnocampus.cat>
 - Gemma Garreta Parés <ggarreta@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català
- Castellà

Competències que es treballen

Bàsica

- CB2_ Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements a la seva feina o vocació d'una forma professional i tinguin les competències que cal demostrar per mitjà d'una elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- CB1_ Que els estudiants hagin demostrat tenir i comprendre coneixements d'una àrea d'estudi que tingui la base en l'educació general, i s'acostuma a trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de la vanguardia del seu camp d'estudi
- CB3_ Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir o interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi), per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic

General

- CG4_ Comprendre el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural
- CG7_ Comprendre sense prejudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creències i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional

Transversal

- CT 1 Desenvolupar la capacitat d'avaluar les desigualtats per raó de sexe i gènere, per dissenyar solucions

Descripció

Gènere, igualtat i salut és una assignatura obligatòria de 4 ECTS emmarcada en la matèria de Ciències de la Infermeria Avançada del grau d'infermeria.

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS) la igualtat/equitat de gènere consisteix en assolir la igualtat de drets, responsabilitats i oportunitats per a totes les persones tenint en compte les seves diferències, sent considerat un dret humà fonamental. Com a construcció social que és, el gènere es materialitza en aquelles relacions que estableixen dones i homes en els diferents àmbits de la vida social i és un dels factors transversals considerats més influents quan aprofundim en les desigualtats socials en salut. La iniquitat de gènere que genera aquesta interacció de la dona en els diversos àmbits socials repercuteix directament en la seva salut.

L'assignatura *Gènere, igualtat i salut*, té com a objectiu que el col·lectiu de l'alumnat aprofundeixi en aquells conceptes que defineixen el gènere, així com la seva relació amb els processos de salut i malaltia de la persona i de la comunitat.

Es pretén aportar les eines bàsiques necessàries per a que l'alumnat integri la perspectiva de gènere en el seu procés d'anàlisi i reflexió, així com compregui la importància de la seva transversalització en procediments, protocols i polítiques en salut.

Aquesta assignatura disposa de recursos metodològics i digitals per fer possible la seva continuïtat en modalitat no presencial en el cas de ser necessari per motius relacionats amb la Covid-19. D'aquesta forma s'assegurarà l'assoliment dels mateixos coneixements i competències que s'especifiquen en aquest pla docent.

El TecnoCampus posarà a l'abast del professorat i l'alumnat les eines digitals necessàries per poder dur a terme l'assignatura, així com guies i recomanacions que facilitin l'adaptació a la modalitat no presencial).

Resultats d'aprenentatge

RA 49. Identifica els biaixos de gènere en el coneixement existent sobre els processos de salut-malaltia

RA 50. Sap fer un ús inclusiu i no sexista del llenguatge

RA 51. Sap identificar la intersecció de les desigualtats de gènere amb altres eixos de desigualtat (edat, classe, raça, sexualitat i identitat/expressió de gènere, diversitat funcional, etc).

RA 52. Identifica i és capaç d'analitzar les causes estructurals i els efectes de la violència contra les dones i altres violències de gènere

RA 53. Sap analitzar l'impacte de gènere individual i poblacional del tipus de sistema d'atenció a la salut

RA 59 Coneix les dades i els mecanismes de les desigualtats de gènere en l'accés als recursos econòmics i socials que incideixen en la salut de dones i homes (pitjor o millor alimentació; accés a la feina i tipus de treballs; accés a l'educació y, per tant, la prevenció; accés a les TIC i, per tant, a la informació sobre la salut; accés a l'esport, etc.).

RA 60. Coneix les polítiques públiques que afecten a la igualtat en la salut i els instruments del gender mainstreaming per la seva aplicació en els plans i informes relacionats amb la salut.

Metodologia de treball

MD1. Sessions de classes expositives

MD 2. Seminaris

MD 3. Treball en grup

MD 11. Treball autònom

Continguts

Tema 1. Introducció i conceptes generals

Tema 2. Desigualtats socials, gènere i salut.

Tema 3. Polítiques de gènere

Tema 4. Violència de gènere

Tema 5. Gènere i salut

Tema 6. La transversalització del gènere en cooperació internacional per el desenvolupament.

Activitats d'aprenentatge

Activitat	ECTS	Metodologia	Competències
AF1. Classe magistral	1	MD1. Sessions de classes expositives	CB1, CG4, CG7, CT1

AF2. Tutories presencials	0,1	MD 2. Seminaris MD 3. Treball en grup	CB1, CG4, CG7, CT1
AF5. Seminaris	0,4	MD 2. Seminaris	CB1, CB2, CB3, CT1
AF7. Treball en grup	0,2	MD 11. Treball autònom	CB1, CT1
AF9. Estudi personal	2,3	MD 11. Treball autònom	CB1, CT1

Sistema d'avaluació

L'avaluació de les competències es realitzarà de forma continuada amb les següents activitats:

Activitat d'avaluació	ECTS	Competències
SE5. Seminaris	20%	CB1, CB2, CB3, CG4, CG7, CT1
SE3. Treball en grup	40%	CB1, CG7, CT1
AE1. Examen	40%	CB1, CT1

S'utilitza un sistema de qualificació quantitativa (de 0 a 10) i qualitativa (suspens, aprovat, notable, excel·lent, matrícula d'honor) segons RD 1125/2003.

Important:

Per aprovar l'assignatura, és necessari obtenir una **nota de 5 en el examen** i una **nota de 5 en el treball final**.

Pel que fa als seminaris, per tal que ponderin en la nota final cal haver assistit a 4 dels 6 seminaris, tenint en compte que els seminaris no assistits comptabilitzaran com a 0.

D'acord amb la normativa UPF vigent, **només es pot optar a la recuperació, si s'ha suspès** l'assignatura. Si la qualificació és de No presentat/da, no es podrà optar a la recuperació. L'activitat avaluadora amb possibilitat de recuperació és l'examen. L'avaluació continuada no és susceptible a recuperar.

En el cas de suspendre l'assignatura, aquesta s'haurà de recuperar l'any vinent (no es guardarà cap nota).

La còpia total o parcial en qualsevol de les activitats d'aprenentatge significa un "No Presentat" en l'assignatura, sense opció a presentar-se a la prova de recuperació i sense perjudici de l'obertura d'un expedient per aquest motiu.

Recursos

Bàsics

Audiovisuals

- Kuhlmann E, Annandale E (eds.) (2012) The Palgrave Handbook of Gender and Healthcare, second edition. Basingstoke: Palgrave [link.springer.com/book/10.1057%2F9781137295408](https://doi.org/10.1057%2F9781137295408)

Bibliografies

- Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (2018). Marc general per a la incorporació de la perspectiva de gènere en la docència universitària. Disponible a: https://www.aqu.cat/doc/doc_19381922_1.pdf [accés el 12 de desembre del 2021]
- Broom R. (2017). Handbook on Gender and Health, edited by Jasmine Gideon. Health promotion journal of Australia : official journal of Australian Association of Health Promotion Professionals, 28(1), 81. https://doi.org/10.1071/HEv28n1_BR
- Bustreo, F., Ponchia, A. G., Rocco, C., & Hinton, R. (2021). Strengthening the transformative potential of gender mainstreaming in global health. EClinicalMedicine, 34, 100858. <https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2021.100858>
- CE (2007). Guía para la integración de la equidad de género en la cooperación al desarrollo de la CE. Sección 1: Manual de conceptos Y métodos para la transversalidad de la igualdad de género.
-

CE (2007). Guia para la integración de la equidad de género en la cooperación al desarrollo de la CE. Sección 2: Ámbitos prioritarios de la cooperación al desarrollo de la CE, aspectos para el análisis de género.

- Carballo de la Riva, M. (2006). Género y Desarrollo. El camino hacia la equidad. Los libros de la catarata, Madrid, 2006.
- Hammarström, A., Johansson, K., Annandale, E., et al. (2014). Central gender theoretical concepts in health research: the state of the art. *Journal of epidemiology and community health*, 68(2), 185–190. <https://doi.org/10.1136/jech-2013-202572>
- Hawkes, S., & Buse, K. (2013). Gender and global health: evidence, policy, and inconvenient truths. *Lancet* (London, England), 381(9879), 1783–1787. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(13\)60253-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(13)60253-6)
- Heise, L., Greene, M. E., Opper, N., Stavropoulou, et al. Gender Equality, Norms, and Health Steering Committee (2019). Gender inequality and restrictive gender norms: framing the challenges to health. *Lancet* (London, England), 393(10189), 2440–2454. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(19\)30652-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(19)30652-X)
- Marnadhar, M. (2018). Gender, health and the 2030 agenda for sustainable development. *Policy and practice. Bull World Health Organ* 2018;96:644–653
- Medina-Bustos A, Mompert A, Rubio-Cillán A, Vergara-Garcia F, Zaragoza-Cosin S. (2020) Guia per a la introducció de la perspectiva de gènere en la planificació en salut. Barcelona: Direcció General de Planificació en Salut.
- Whitehead M. (1992). The concepts and principles of equity and health. *International journal of health services: planning, administration, evaluation*, 22(3), 429–445. <https://doi.org/10.2190/986L-LHQ6-2VTE-YRRN>

Enllaços web

- Igualtat de gènere. (s.d.). Departament de Salut. https://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/igualtat-de-genere/ [accedit el 23 de gener del 2022]

Complementaris

Bibliografies

- Castañeda, I., Díaz, Z. (2021). Desigualdad, social y género. *Revista Cubana Salud Pública* 46 (4) [Versió electrònica], Disponible a: <https://www.scielosp.org/article/rcsp/2020.v46n4/e1991/> [accedit el 26 de novembre del 2021]
- De la Cruz, C. (1998). Guia metodològica para integrar la perspectiva de género en proyectos y programas de desarrollo . Emakunde/ Instituto Vasco de la Mujer.
- Direcció General de Planificació i Salut. (2021) .Model d'atenció a la salut de les dones que viuen o han viscut situacions de violències masclistes i la dels seus fills i filles. 2021. Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.
- Gonzalez, B. (2021) COVID-19 inequalities as a challenge for healthcare management. *J Healthc Qual Res.* 36(4): 183–185. [Versió electrònica], Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8284051/>
- Graells Sans, A. i Insa Calderón, E. (2021).Una mirada polièdrica a les desigualtats socials en salut. Una perspectiva de futur. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 77, p. 57-81.
- Institut Català de les dones. (2020). Violències Masclistes 2020. Dossier estadístic. Disponible a: https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Dossier_estadistic_VM_2020.pdf
- Kalaitzi, S. (2020) "Navigating barriers to gender equality in the European Union context: The case of healthcare sector", *South Eastern European Journal of Public Health* (SEEJPH). doi:10.4119/seejph-3492
- Mauvais-Jarvis, F., Bairey Merz, N., Barnes, et al. (2020). Sex and gender: modifiers of health, disease, and medicine. *Lancet* (London, England), 396(10250), 565–582. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)31561-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)31561-0)
- Phillips S. P. (2005). Defining and measuring gender: a social determinant of health whose time has come. *International journal for equity in health*, 4, 11. <https://doi.org/10.1186/1475-9276-4-11>
- Planificació i Avaluació de Salut Pública. (2009). Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya. Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.
- Rausky, M., Ortale, S.(2021). Desigualdad en plural. Miradas, lecturas y estudios en el Gran La plata. IDIHCS. [Versió electrònica], Disponible a: <https://www.researchgate.net/publication/355855753> [accedit el 26 de novembre del 2021]
-

Ruiz-Cantero, M. T., Tomás-Aznar, C., Rodríguez-Jaume, M. J., Pérez-Sedeño, E., & Gasch-Gallén, Á. (2019). Agenda de género en la formación en ciencias de la salud: experiencias internacionales para reducir tiempos en España. *Gaceta sanitaria*, 33(5), 485–490.

- Sen G, O?stlin P. (2007) Unequal, unfair, ineffective and inefficient gender inequity in health: why it exists and how we can change it. Final report of the Women and Gender Equity Knowledge Network (WGEKN). Geneva: World Health Organization.
- Shannon, G., Jansen, M., Williams, K., Cáceres, C., Motta, A., Odhiambo, A., Eleveld, A., & Mannell, J. (2019). Gender equality in science, medicine, and global health: where are we at and why does it matter? *Lancet* (London, England), 393(10171), 560–569.
- Tadir, C. (2021). Methods for prospectively incorporating gender into health sciences research. [Journal of Clinical Epidemiology](#). Volume 129, January 2021, Pages 191-197.
- United Nations Office on Drugs and Crime. 2019. Global Study on Homicide. Gender-related killing of women and girls. United Nations.
- Vásquez-Vera H, et al. (2021) Inequities in the distribution of COVID-19: an adaptation of WHO's conceptual framework. *Gaceta Sanitaria*.

Enllaços web

- Murguialday, C. (2000). Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al desarrollo. Icaria y Hegoa. [Versió electrònica], Disponible a: <http://www.dicc.hegoa.ehu.es/listar/mostrar/108>> [accedido el 10 de desembre del 2021]
- OMS.(2007). Herramienta de género. Estrategia europea para la salud y el desarrollo de la infancia y la adolescencia. Disponible a : <<http://www.msc.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/pdf/equidad/herramGeneroEstratInfanAdolesc.pdf>>